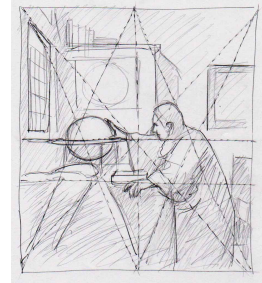

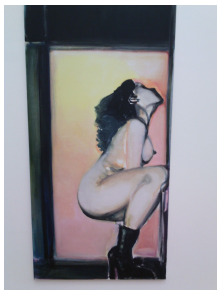
Filosofie en kunst 5

Compositieleer

- Plaatsing van de elementen in het vlak
 - Zichtlijnen
 - Vlakverdeling
 - Symmetrieën
 - Contrasten
 - Verhoudingen

Vlakverdeling

Marlene Dumas, Striptiseuse

Symmetrieën

Marlene Dumas, Mother

Betekenis

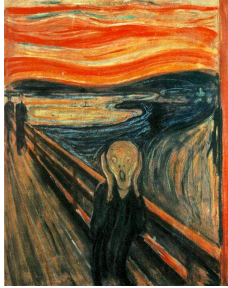
- 3 lagen van betekenis:
 - intuïtief: "Mijn hart smelt als ik haar zie"
 - bewust: "Het sneeuwt, buiten is het wit"
 - theoretisch: "In de buurt van een zwart gat vertraagt de tijd"
- Vergelijk Freud: Es, Ich, Überich

Wat wil hij hiermee zeggen?

Francisco Goya, De derde mei 1808

Wat wil hij hiermee zeggen?

Edvard Munch, De schreeuw

Wat wil hij hiermee zeggen?

Damien Hirst, For the love of God, the diamond skull

Wat wil hij hiermee zeggen?

René Magritte, La trahison des images

Wat zegt het mij?

Jackson Pollock, Untitled No. 2

Wat zegt het mij?

Edouard Manet, Déjeuner sur l'herbe

Wat doet het mij?

Maurizio Cattelan--- Untitled 2002

Wat doet het mij?

Anish Kapoor, Descent into limbo

Plato (427 v.Chr. - 347 v.Chr.)

- Filosofie komt voort uit verwondering
- Gelijkenis van de grot
- Het schone, het ware, het goede
 - Ideeënwereld: ideale objecten
 - Alledaagse werkelijkheid: onvolmaakte afbeelding
 - Kunst als mimesis: overbodige kopieerdrift

Immanuel Kant (1724 - 1804)

- Kunst als belangeloze schoonheid
 - Schoonheid → aangenaam
 - Universeel en noodzakelijk oordeel
 - Schoonheid is doelmatigheid zonder doel
- Kunst als vertolker van het sublieme
 - Overweldigend
 - Geassocieerd met absolute totaliteit & absolute vrijheid

Filosofie van kunststromingen

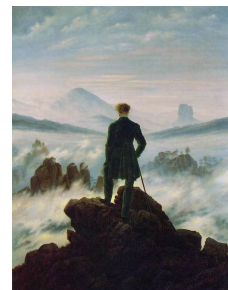
Voorbeelden:

- Romantiek
- Bauhaus
- Surrealisme
- Existentialisme
- Postmodernisme

Romantiek

- Jean-Jacques Rousseau: authenticiteit
- "ik voel mijn hart en ik ken de mensen. Ik zit in elkaar als niemand die ik heb gezien; ik durf te geloven zo in elkaar te zitten als niemand die bestaat. Als ik niet beter ben, ben ik in ieder geval anders."
- Uitvloeisel: l'art pour l'art - hyperindividuele expressie van hyperindividuele gevoelens

Romantiek

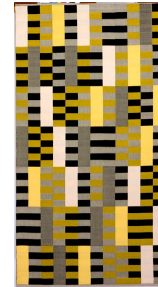
David Friedrich, Wandelaar boven zee van mist

Bauhaus

Walter Gropius:

- "Het Bauhaus probeert alle creatieve inspanning samen te brengen in een geheel, om alle disciplines te herenigen van praktische kunst - beeldhouwkunst, schilderkunst, kunstnijverheid en de ambachten - als onscheidbare componenten van een nieuwe architectuur. Het uiteindelijke, zij het verre doel van het Bauhaus is het verenigde kunstwerk - de grote structuur - waarin er geen onderscheid is tussen monumentale en decoratieve kunst. Het Bauhaus wil architecten, schilders, en beeldhouwers van elke niveau, in overeenstemming met hun vermogens, competente ambachtslieden of onafhankelijke creatieve kunstenaars laten worden en een werkende gemeenschap vormen van leidende en toekomstige kunstenaar-ambachtslieden. Deze mensen, verwante geesten, zullen weten hoe gebouwen harmonieus in hun geheel te ontwerpen - structuur, afwerking, versiering en meubilering" - Walter Gropius, Aims of the program of the Staatliche Bauhaus in Weimar 1919.

Bauhaus

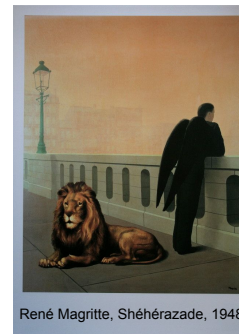
Anni Albers, Wandtapijt WE 493/445

Surrealisme

André Breton:

- "Surrealisme is gebaseerd op het geloof in de superieure werkelijkheid van zekere vormen van voorheen verwaarloosde associaties, in de almacht van de droom, in het belangeloze spel van gedachten. Het neigt ertoe alle andere psychische mechanismen te vernielen en zichzelf voor hen in de plaats te stellen om alle principiële problemen van het leven op te lossen."
- "Niet alleen kan het wezen van de mens niet begrepen worden zonder de waanzin, maar dat wezen wordt evenzeer gekenmerkt door de waanzin als limiet van zijn vrijheid."

Surrealisme

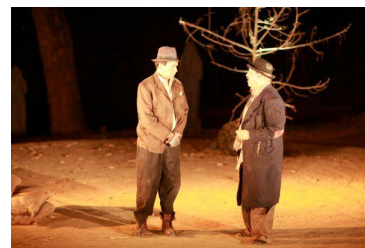

René Magritte, Shéhérazade, 1948

Existentialisme

- Jaren '50 20e eeuw: Françoise Sagan, Juliette Greco
- Søren Kierkegaard (1813 - 1855)
 - "Het is allemaal waar wat de filosofie zegt: het leven moet achterwaarts worden begrepen. Maar dan vergeet men de tweede zin: dat het voorwaarts moet worden geleefd. Wat een zin. Hoe diep je er ook over nadenkt, uiteindelijk is het zo dat het leven tijdens het aardse nooit helemaal wordt begrepen, juist omdat ik nooit volledige rust kan krijgen om die positie in te nemen: achterwaarts".
- Albert Camus (1913 - 1960):
 - "Er bestaat maar één werkelijk filosofisch probleem: de zelfmoord"
- Jean-Paul Sartre (1905 - 1980)
 - "Wij zijn tot vrijheid veroordeeld."

Existentialisme

Samuel Beckett, Wachten op Godot, 1953

Postmodernisme

- Jean-François Lyotard:
 - In 'Auschwitz' heeft men een moderne soeverein fysiek vernietigd: heel een volk [...]
 - Deze misdaad luidt de postmoderniteit in [...]
 - Hoe zouden de grote legitimatievertellingen in deze omstandigheden geloofwaardig kunnen blijven?
- Jacques Derrida: deconstructie

Postmodernisme

Neutelings Riedijk Architecten, Minnaertgebouw (1997)

Vragen

- Wat doet kunst wat andere disciplines niet doen?
- Valt er over schoonheid niet te twisten?
- Als het bij kunst niet om schoonheid gaat, waar gaat het dan wel om?
- Is er een verband tussen kunst en vrijheid?
- Heeft de mensheid kunst nodig?